

Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босне и Херцеговине

Broj: S1 3 Iž 044153 22 Iž
Sarajevo, 20.10.2022. godine

Sud Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u apelacionom vijeću sastavljenom od sudija Zvezdane Antonović, kao predsjednika vijeća, Mirsade Džindo i Redžiba Begića, kao članova vijeća, odlučujući o žalbi Liberalne stranke-LS BiH, zastupanoj po predsjednici Daliborki Milović, izjavljenoj protiv Odluke Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine, broj: 05-1-07-5-1625-12/22 od 29.09.2022.godine, u postupku kršenja člana 7.3. stav 1. tačka 7. Izbornog zakona BiH od strane pristalice ove političke stranke, na nejavnoj sjednici održanoj dana, 20.10.2022. godine, donio je

R J E Š E N J E

Žalba Liberalne stranke-LS BiH se uvažava, poništava se Odluka Centralne izborne komisije broj: 05-1-07-5-1625-12/22 od 29.09.2022.godine i predmet vraća Centranjoj izbornoj komisiji BiH na ponovni postupak i donošenja odluke.

O b r a z l o ž e n j e

Odlukom Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine, broj i datum navedeni u uvodu, izrečena je novčana kazna u iznosu od 16.000,00 KM političkoj stranci Liberalna stranka - LS BiH zbog korištenja govora mržnje, a koji potiče na nasilje u smislu člana 7.3. stav 1. tačka 7. Izbornog zakona BiH.

Protiv navedene odluke žalbu je izjavila Liberalna stranka-LS BiH i to iz razloga pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja zasnovanog na nezakonito pribavljenom dokazu te je predložila da se ista uvaži i pobijana odluka poništi kao nezakonita ili da se žalba uvaži i predmet vrati tuženom na ponovni postupak.

U obrazloženju žalbe navodi da je pobijanom odlukom, žalitelju kao političkoj stranci izrečena novčana kazna verifikujući žalitelja odgovornim i stavljajući istom na teret nešto što nije ni u kakvoj vezi sa politikom, političkim djelovanjem sudionika u vezi kojih se utvrđuje odgovornost žalitelja. Nadalje se navodi, da je tuženi u potpunosti ignorisao iskaz Dragoljuba Milovića, koji veoma jasno ističe da dešavanja i odnos koji isti ima sa Natašom Todorović, su ljubavnog i privatnog odnosa, a nikako političke prirode, slijedom čega je činjenično stanje pogrešno i nepotpuno utvrđeno. Pravilnost ovakvog stava potvrđuje činjenica da je i Tužilaštvo BPK-a Goražde zauzelo isti stav, nalazeći da u odnosu Dragoljuba Milovića prema Nataši Todorović, nema elemenata krivičnog djela, što dodatno ukazuje da je tužena donošenjem pobijane odluke propustila da činjenično stanje potpuno i tačno utvrdi, budući da kvalifikaciju navodnog govora mržnje, „koju utvrđuje tuženi“, nadležno tužilaštvo ne utvrđuje.

U odgovoru na žalbu Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je predložila da se žalba odbije kao neosnovana.

Ispitujući pobijanu odluku u okviru žalbenih navoda vijeće Apelacionog odjeljenja Suda Bosne i Hercegovine je zaključilo da je žalba osnovana iz sljedećih razloga:

Iz stanja spisa proizilazi da je Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu CIK BiH) donijela pobijanu odluku iz razloga što je utvrdila da je politička stranka Liberalna stranka-LS BiH odgovorna što je Dragoljub Milović zv. „Šurda“, pristalica ove političke stranke, dana, 07.09.2022.godine u Goraždu, prema Nataši Todorović, kandidatkinji ispred političke stranke Bosanskohercegovački demokrti-Džebrail Bajramović, za Skupštinu Bosanskopodrinjskog Kantona Goražde, na predstojećim opštim izborima 2022.godine, koristio govor mržnje a koji potiče na nasilje u smislu 7.3. stav (1) tačka 7) Izbornog zakona BiH, pa joj je na osnovu člana 6.7. stav (2) i primjenom člana 19.9. stav (1) tačka 11) Izbornog zakona BiH izrečena novčana kazna.

Svoju odluku CIK BiH je bazirao na tome da je utvrdio da je u konkretnom slučaju pristalica političke stranke stranka Liberalna stranka-LS BiH koristio govor mržnje, zasnovan na polu kandidatkinje drugog političkog subjekta, a koje su prepune uvreda setereotipnog karaktera, te otvorenih prijetnji nasiljem, a što po mišljenju CIK BiH nedvosmisleno izaziva ili potiče mržnju, diskriminaciju ili nasilje protiv bilo koje osobe, u ovom slučaju ženskog pola. Ovakve zaključke je bazirao naročito cijeneći sadržaj audio zapisa spornog razgovora i činjenicu da je pristalica poitičke stranke stranke Liberalna stranka-LS BiH, upravo nakon saznanja da je razgovor sniman i isti može biti javno publikovan, konkludentno pristao da predmetni oblik izražavanja eventualno objavom snimka, postane javan, nakon čega je značajno pooštrio svoju retoriku od kojih su samo neke poruke:

„Slušaj kur*o jedna reko sam ti, nemoj se sa mnom zaje*avati. Je li ti jasno? Je li ti jasno? Je*em li ti majku, (nerazmljivo) je*em li ti majku, ku*vu ti je*em... hoćeš da ti glavu otkinem, je*em li ti majku (pljuvanje), majku ti je*em u pi*ku seljačku, nemoj da ti Ako te spucam u glavu...je*aću ti majku;Pola glave ću ti odnijeti! Je*em li ti majku, kurvo jedna! Pi*ka ti materina..“.

CIK je zaključio da je sadržaj izjava uvredljivog i ponižavajućeg karaktera prema Nataši Todorović kao ženi, i koji navodi ili može podstići na nasilje ili širenje mržnje prema suprotnom polu. Također je utvrdio da je verbalni napad Dragoljuba Milovića na Natašu Todorović politički motivisan, jer je ista politički anganžovana tj. ovjereni je kandidat ispred političke stranke 02798 BOSANSKOHERCEGOVAČKI DEMOKRATI-DŽEBRAIL BAJRAMOVIĆ, na rednom mjestu 5.

Odgovornost političke stranke Liberalna stranka-LS BiH je zasnovao na činjenici da je Dragoljub Milović jedno od lica ovlašćenih za zastupanje političke stranke kod Centralne izborne komisije BiH, dakle član političke stranke Liberalna stranka-LS BiH.

Navodi da ta okolnost takođe govori o političkoj motivisanosti verbalnog napada Dragoljuba Milovića na Natašu Todorović, a iz dostavljenog izjašnjenja Dragoljuba Milovića, koji s jedne strane negira bilo kakvu političku pozadinu napada, ali ukazuje da te motive ima Nataša Todorović koja je „zloupotrebljena od pojedinaca“ da je on bio meta politički motivisanih napada, a istovremeno naglašava da je Nataša Todorović fiktivno prijavljena u BPK, a da stvarno živi u Republici Srpskoj, zaključuje da isti indirektno osporava njen politički legitimitet u BPK. Iz izjašnjenja Nataše Todorović zaključuje da je verbalni napad imao političku pozadinu i da ovo nije prvi put daje bila izložena presretanjima od strane Dragoljuba Milovića, zbog njenog političkog angažmana govoreći joj prijetećim prizvukom da ne ide na njegov

teren, misleći na glasove građana srpske nacionalnosti.

Po ocjeni ovog vijeća žalbom se osnovano ukazuje da pobijana odluka nema razloga iz kojih bi se na jasan i nedvojben način obrazložilo koja riječ i rečenica predstavlja govor mržnje ili govor koji podstiče na nasilje, te da dovede tu riječ i rečenicu u vezu sa reakcijom koju je njeno javno izjavljivanje izazvalo ili moglo izazvati, a naročito da li je takav govor po svom sadržaju predstavljao „govor mržnje“ u smislu člana 1. Zakona o izmjenama i dopunama Izbornog zakona BiH („Sl.glasnik BiH“ br. 51/22), kojom odredbom su u članu 1. tačka 1.1a iza tačke 15 dodate nove tačke 16 do 21, te je tačkom 20. jasno definisano da "govor mržnje" predstavlja svaki oblik javnog izražavanja ili govora koji izaziva ili potiče mržnju, diskriminaciju ili nasilje protiv bilo koje osobe ili grupe osoba na osnovu rase, boje kože, nacionalnosti, spola ili vjere, etničkog porijekla ili bilo koje druge lične karakteristike ili orijentacije koja podstiče na diskriminaciju, neprijateljstvo i nasilje.

Članom 200. stav 2. Zakona o upravnom postupku („Službeni glasnik BiH“ broj: 29/02, 12/04, 88/07, 93/09) je predviđeno da obrazloženje rješenja sadrži: kratko izlaganje zahtjeva stranka, izvedene dokaze i utvrđeno činjenično stanje, razloge koji su bili odlučujući pri ocjeni dokaza, razloge zbog kojih nije uvažen koji od zahtjeva stranaka, razloge koji s obzirom na utvrđeno činjenično stanje upućuju na onakvo rješenje kakvo je dato u dispozitivu i pravne propise na osnovu kojih je rješena upravna stvar... „

Iz obrazloženja pobijane odluke prozilazi da žalba osnovano ukazuje da pobijana odluka ne sadrži razloge kojim se vodio CIK BiH prilikom njenog donošenja, odnosno razloge koji su doveli do zaključka da sporni govor predstavlja „govor mržnje“ u smislu navedene odredbe Izbornog zakona. Naime, iz razloga pobijane odluke proizilazi da je CIK BiH istom samo interpretirao sporni govor od 07.09.2022.godine, kao i izjašnjenje političke stranke Liberalna stranka-LS BiH i Dragoljuba Milovića, kojima su isti negirali postojanje bilo kakvih političkih motiva kod nesporno utvrđenog verbalnog napada te da se radilo o napadu privatne i lične prirode, a posebno navode žalitelja koji ističe da osuđuje svaki oblik govora mržnje i nasilja, pogotovo što su i oni bili izloženi govorom mržnje. Isto tako CIK BiH je samo interpretirao i iskaz Nataše Todorović, prihvatajući da je taj verbalni napad imao političku pozadinu a da pri tom nije doveo u vezu njen iskaz sa ostalim provedenim iskazima. CIK BiH je bio dužan uzeti u obzir sve okolnosti konkretnog slučaja, što je propustio učiniti i čime je učinio navedenu povredu odredbe člana 200. ZUP-a BiH.

Iz razloga pobijane odluke proizilazi da je nesporno da je Nataša Todorović verbalno i fizički napadnuta od strane Dragoljuba Milovića, pristalice političke stranke žalitelja dana 07.09.2022.godine i da je isti sankcionisan zbog prekršaja javnog reda i mira. Nesporno je i da je Dragoljub Milović, u to vrijeme bio pristalica političke stranke Liberalna stranka-LS BiH. Nesporno je i da je Nataša Todorović u isto vrijeme bila ovjereni kandidat ispred političke stranke Bosanskohercegovački demokrati-Džebrail Bajramović.

Međutim, upitni su zaključci CIK BiH koji utvrđuje da riječi koje je koristio Dragoljub Milović predstavljaju govor mržnje u smislu navedene odredbe člana 1.1a tačka 20) Izbornog zakona BiH, kao i zaključci o postojanju političke pozadine napada koji se desio pa samim tim i utvrđivanje odgovornosti žalitelja. Za pravilnu ocjenu navedenih okolnosti potpuno su irelevantni navodi CIK BiH o statusu žena u politici i procentualnoj zastupljenosti istih, u odnosu na prekršaj koji je stavljao na teret pristalici žalitelja. Da bi se moglo uopšte govoriti o odgovornosti žalitelja, bilo je neophodno prethodno pravilno utvrditi navedene okolnosti koje se mogu dovesti u vezu sa političkim djelovanjem sudionika.

Iz navedenih razloga valjalo je žalbu žalitelja političke stranke Liberalna stranka-LS BiH uvažiti i pobijanu odluku CIK-a BiH poništiti i predmet vratiti na ponovni postupak i donošenja odluke.

U ponovnom postupku CIK-BiH će ponovo ocjeniti navode sporne izjave kao i navode koje su u svom izjašnjenju dali Dragoljub Milović, Nataša Todorović, kao i žalitelj, pa će tek nakon cjelokupne analize spornog govora u kontekstu datog izjašnjenja ponovo odlučiti da li je u konkretnom slučaju došlo do povrede pravila ponašanja u izbornoj kampanji iz člana 7.3. stav 1. tačka 7. Izbornog zakona BiH, kojim je predviđeno da nije dozvoljeno koristiti se govorom mržnje, i /ili objaviti ili upotrijebiti slike, simbole, audio i video zapise, SMS poruke internet komunikacije, društvene mreže i mobilne aplikacije ili druge materijale koji mogu tako djeovati, a ako utvrdi da jeste, onda je nepochodno da o učinjenoj povredi da jasne razloge koji su bili odlučujući pri donošenju takve ocjene i razloge zbog kojih nisu uvaženi navodi Dragoljuba Milovića kojima iste pobija, kao i navodi žalitelja. Naime, činjenica da se neko koristio jezikom koji predstavlja „govor mržnje“, a koji bi nekoga mogao navesti ili podstaći na nasilje ili širenje mržnje predstavlja faktičko pitanje o kojem CIK BiH treba da donese zaključak uzimajući u obzir sve okolnosti slučaja, a u ovom pravcu nisu dati dovoljni i valjani razlozi zbog čega se ni pobijano rješenje ne može ispitati.

S obzirom na navedeno, odlučeno je kao u izreci, primjenom odredbe člana 81. stav 1. Zakona o upravnim sporovima Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 19/02 do 74/10).

PREDSJEDNIK VIJEĆA
S U D I J A
Zvezdana Antonović